

Szerkesztőség, Kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand 4
Telefon: 151 — Sűrűnyomtatás:
Közlőny. Arad —: Az Aradi
Nyomda vállalat tulajdona. ki-
adása és rotációs nyomása
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
840, félévre 420 negyed-
évre 210, havonta 70 Lej
Külföldre havonta 50 Lejtel
több —: Egyes szám 3 Lej
Vasárnap 5 Lej —: Bucu-
restiben 50 bani felár.
:: Hirdetések tarifa szerint. ::

49-ik évfolyam, 280. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Péntek, 1934. december 14

Az ország ítélőszéke előtt

A Magyar Párt az ország színe elé járult égető sérelmeivel. A kisebbségi néptömegek lelkiületének súlyos panaszait juttatta kifejezésre a Magyar Párt főtitkára, Willer József, a parlamenti szószékről. Az ítélő magyarság pedig őszinte lélekkel, becsületos szándékkal figyelmet kér annak az észrevételére, hogy a román államnak rendezetlenül, mondhatjuk nyugodtan, elhanyagoltan áll az élete sodrában az a súlyos problémája, amit egyszerűen kisebbségi kérdésnek szoktunk nevezni. Ebben az elhanyagolásban, tologatásban rengeteget szenvednek az ország kisebbségi népei s leg-súlyosabb számukra az a bizonytalanság, ami miatt nem tudják, hogy mit akarnak velük, milyen sorsot kívánnak juttatni az állam keretei között. De nemcsak a mi sorsunk biztosításáért égető ez a kérdés, hanem az állam sem tarthatja rendezetlenül a végletekig ezt a feladatot, amit kormányoknak kellett volna megoldania.

Eddig nem volt megoldás, ezt valamennyi kormány elismerte. A feladatot mindenki meglátta, a kötelezettséget mindenki a magának mondotta és a programok szavaiban mindenki vállalta is. Mindenki azt mondotta, hogy ő hozza a megoldást, mert a többiek tehetetlenek voltak. A mostani kormány is ezzel jött s Tatarescu miniszterelnök nagy szavakkal színezte ki azt a szükségességet, aminek elodáztatatlanságát ő maga hangsúlyozta. Be is jelentette a kisebbségi pártok vezetőinek, hogy nagy gondot, sok időt fordít erre, beható tanácskozásokat kezdeményez. Az idő azonban elfelt azóta, mindjárt egy esztendeje s a szavakban kifejezett hajlandóságától nem látnak semmit. Átéltük azonban azóta az izzó légkörnek olyan mesterséges túlfeszítését, amelyre eddig nem volt nélda. Örökös, folytonosan erősödő vádaskodások célpontjában tengetjük az életünket és a megélhetésnek a leg-egyszerűbb feltételeit rángatják ki alólunk. Milyen cél vezetheti ezt a szomorú folyamatot? Hova akarnak eljuttatni bennünket? Megfontolták-e, átgondolták-e? Mert lehetetlen, hogy az államférfiúi okosság ne tudná meglátni ennek a veszedelmét. Mi nem igazodunk külpolitikai helyzetek és kísérleti elméletek után, nem érdekelnek már bennünket a belpolitika pártarcái, az életet keressük ebben az országban és látni szeretnők a jó állampolgárokként való megélhetésnek a feltételeit s biztosított alapjait.

Talán az ország mindenkori urainak eddig nem volt alkalmuk ahhoz, hogy az állampolgársági létük biztosítását nyújtsák a kisebbségek milliós tömegeinek, mondja meg az ország polgári képviselője: mire számíthatunk? A kormányok pártoknak az erőviszonyaihoz igazodnak s minden lépésüket ez a szempont irányítja. Ezért nem értek rá a kisebbségek polgári jogviszonyainak a sokszor tervbevett rendezésére. Most minden párthoz szól a Magyar Párt parlamenti felhívása, ünnepeles szavakban: adjanak választ. Tudjuk, hogy a parlamenti népképviselőt milyen erőkből, hogyan tevődött össze s hogy a kormány szokta diktálni a parlamenti akaratot is. Egy-egy botránynak a pártok közötti vitására mindig jutott bőségesen idő. Az államnak azonban kormányok és pártok súlyos kötelezettséggel tartoznak a nagyjentőségű problémák feladataiban. Legyen idő ezeknek a megoldására is. Elvégre az ellentétek szítással bizonytalanná tett kisebbségi népsorsok

Készül az európai béke

Mussolini nagyarányu terve Európa megmentésére — Előkészületek Laval római utazására — A genfi megegyezés hatása — Schuschnigg osztrák kancellár és Ausztria külügyminisztere Budapesten

Budapestről jelentik: A genfi határozattal kapcsolatban az Esti Kurirban, Rassay Károly szabadelvű képviselő tollából feltűnést keltő cikk jelent meg. Rassay Károly cikkében a magyar kormány lemondását követeli és többek között a következőket mondja:

— A kormány félhivatalos lapja, a Függelenség, most bevallja, hogy Magyarország heteken keresztül a háboru szélén állott. Az ellenzéki sajtó, Magyarország érdekeit szem előtt tartva, hónapokon keresztül hallgatott, most azonban, hogy Genfben békésen intéződött el az ügy, nincs semmi célja annak, hogy továbbra is hallgatással igazoljuk a magyar kormány intézkedéseit. Genfben a béke diadalmaskodott. Az elfogadott egyezmény harmadik pontja azonban vizsgálat megindítását

kéri bizonyos magyar hatósági személyek ellen, akik hanyagsággal vádolhatók.

— Miután ez a megállapítás a Népszövetség által igazoltatott, — írja Rassay, — kötelesek voltunk Jugoszláviának elégtételt nyújtani. Ezért kérdést kell intéznünk a kormányhoz, hogy nem érkezett-e el az ideje annak, hogy a pártatlan vizsgálat levezetése érdekében a kormány elhagyja helyét, annál is inkább, mert Genfben a magyar népet senki sem vádolta azzal, hogy az összeesküvésnek részese lett volna.

A cikk végül Gömbös miniszterelnök és Kánya külügyminiszter lemondását követeli, még abban az esetben is, ha ez csak formalitás lenne, miként annak idején a frankhamisítási ügy következtében Bethlen gróf miniszterelnök is lemondott.

Hathatalmi paktumot akar létesíteni Mussolini

A Daily Herald Rómából keltezett jelentése szerint, Mussolini olyan nagyarányu tervet készít elő, amely kihatással lesz egész Európa fejlődésére és amely többek között lehetővé teszi Németországnak, hogy a Népszövetségbe visszatérjen. A Duce tervének alap-gondolata szerint, a Franciaország által kezdeményezett „Észak-Kelet” paktumot el kell ejteni, illetőleg olyan újabb formába önteni, amelyhez Németország is csatlakozhatna. Mussolini azzal a tervvel foglalkozik, hogy a négyhatalmi paktumot hathatalmi paktummá alakítja át, amelynek Franciaország, Anglián, Németországon és Olaszországon kívül, még Lengyelország és a Szovjet is tagjai lennének. A Daily Herald bizonyosra veszi, hogy Laval legközelebbi római útja során nem csupán francia—olasz problémákról lesz szó hanem olyan kérdésekről is, amelyek egész Európát érintik.

Párisi jelentés arról számol be, hogy Laval külügyminiszter Párisba való visszaérkezése után megtette az intézkedéseket, hogy a francia és olasz megbeszélések a két kormány között meginduljanak. Miután Genfben bekövetkezett az általános enyhülés, az olasz és francia kormány most már közvetlen megbeszélés útján akarja letárgyalni a két országot közösen érdeklő problémákat, valamint különösen azokat a kérdéseket, amelyek Közép-európát érintik.

A Temps római tudósítójának értesülése szerint Henry Beranger szenátor Rómából való elutazása előtt a következőket mondotta:

— Örömmel közölhetem, hogy az Olaszország és Franciaország közötti függőben levő ügyek általános és teljes rendezésére a legközelebbi időn belül sor kerül, a rendezést pedig barátságos nyilatkozatok követik.

Eden lord angol főpecsétőr visszaérkezett Angliába. A repülőgépen, amelyen utazott, kijelentette a Press Associated munkatársának, hogy a Népszövetség sorsdöntő üléseit tartott és remélhető, hogy az erőfeszítések messzemenő engedményekkel fognak járni. Már az is eredmény, hogy felhívták a figyelmet számossúlyos nemzetközi kérdésre. A főpecsétőr őszintén reméli, hogy a nemzetközi erőfeszítéseknek még karácsony előtt meg lesznek azok

fenntartásában nem lehet haszna senkinek. Mondják meg, hogy akarnak-e megnyugtatót s ha igen, milyen belátás, mennyi megértéssel.

Az ország ítélőszéke előtt elhangzott a kívánság. Lehet, hogy most is elfordul ettől a figyelem s a pártokat inkább érdeklik az egymás

a kedvező következményeit, amelyeket diplomáciai körökben jogosan várnak.

A Pesti Napló értesülése szerint a magyar kormány a Népszövetség határozataival kapcsolatban mára sürgősen összehívta a képviselőház külügyi bizottságát, hogy részletesen beszámoljon a népszövetségi tanácsülésen törtétekről. Mint a lap értesül, a jugoszláv kiutasítások ügyét is letárgyalják. Beavatott helyen úgy tudjuk, hogy a magyar kormány illetékes külpolitikai helyen megteszi a lépéseket, hogy

a Jugoszláviából kiutasított 3.000 ember ügyét a jugoszláv kormány vegye revízió alá és engedje visszatérni azokat, akik erre hajlandók.

Egyben intézkedés történik a Jugoszláviából kiutasított magyarok vagyonának megfelelő jogvédelméről is.

A Jugoszláviából kiutasított magyarok sorsa

Az „Az Est” a Jugoszláviából kiutasított 3000 magyar elhelyezésének kérdéséről meg- szólaltatja a társadalmi előkelőségeket, politikusokat és köztük a minisztereket is. Általában egyöntetű az az óhaj, hogy a kiutasítottak számára intervenálni kell, hogy elhelyezhessék őket saját előbbi otthonaikban. Lázár Andor igazságügyminiszternek is ez a véle-

ellen kihasználható botránynak s az egymás gyöngítésére megragadható eszközök. Nem fog meglepetés érní, ha a feltett kérdésre komoly választ sem kapunk. De az országépítő, rendező, erősítő munkát kértük és a Magyar Párt megtette kötelességét, várja a választ.

Madgearu szigorú bírálata a kormány gazdasági politikájáról

Vihar a parlamentben Raducanu felszólalása körül. Kielégítő volt a buzatermés. Iparosküldöttség Slavescu pénzügyminiszternél

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén Ghelmegeanu tiltakozik az ellen, hogy a kormány egyszerre bocsásson szavazásra 21 törvénydekrétumot, amelyek az összes minisztériumok problémáit felölelik. Pop Valer a kormány nevében kötelezi magát arra, hogy a törvénydekrétumok szövegét a bizottságok és a parlament elé terjesztik és ezáltal módot nyújtanak arra, hogy azokat esetleg módosítsák.

Madgearu a kontingentálási rendszerről beszél és azzal kezdi, hogy a kontingentálási hivatalnál tartott házkutatás nagyjelentőségű kezdetnek ígérkezett és az is lett volna, ha tisztázzák az ott történt visszaéléseket. A nemzeti-parasztpárti kormányok alatt a kontingentálást ötször módosították és először nem volt egyéb célja, mint hogy kereskedelempolitikai fegyver legyen a piacok visszaszerzése érdekében. A kontingentálás első fázisa a külkereskedelmi mérleg esésével végződött. Az export nőtt, de az árak esése következtében értéke csökkent. Az előző évvel szemben az export 8 százalékos emelkedést mutatott.

A külkereskedelmi mérleg későbbi deficitje Madgearu szerint annak tulajdonítható, hogy a Banca Nationala visszautasította az ipar- és kereskedelemügyi minisztériummal való együttműködés tervét a kompenzációs műveleteknél. Olyan pénzügyi és gazdasági politikát kér, amely az ország és a lej érdekeivel megegyezik.

Amikor Madgearu beszédét befejezte, a többség kórusban kiáltotta feléje:

— Skoda!...

Iamandi miniszter ezután kijelenti, hogy Madgearunak nincs tekintélye, hogy így beszéljen olyan öt évi kormányzás után, amely a legszerencsétlenebb gazdaságpolitikát hozta. Madgearu különben sem képvisel egységes és tekintélyes pártot, hiszen a pártklubban Maniu és Mihalache most is elkeseredett vitát folytatnak.

Ezután Raducanu lép a szöszökre, de a többség nem engedi szóhoz jutni.

— Aki nem akar meghallgatni, az hagyja el a termet, — mondja Raducanu, — majd pedig a szövetkezeti kérdéssel beszél és annak a nézetének ad kifejezést, hogy a kormány politikája a szövetkezetek szétesésére és csődjére vezet.

Deleanu georgista napirend után kívánt felszólalni, de az elnök váratlanul felfüggesztette az ülést és így elmaradt Popescu Necessesti felszólalása is, amelyben tiltakozni akart az ellen, hogy Stelian Popescu cikkét az Universal mai számában kicenzurálták.

A szenátusban Leonte Moldoveanu elnök bejelentette Petre Garbovanu szenátor halálát és a gyász jeléül 5 percre felfüggesztette az ülést.

Ötévi fegyházat kapott egy aradmegyei gazda, aki agyonverte feleségét

Az aradi törvényszék ma ítélkezett Halmagean Todor galsai gazda felett, aki ez év februárjában agyonütötte feleségét. A gazda nemrégiben tért haza Amerikából, ahonnan éveken át pénzt küldött feleségének, azzal, hogy vásároljon rajta földet. Amikor hazatért, azt látta, hogy az asszony mindent a maga nevére vett meg. A vagyon körül ezután folytonos viszálykodás folyt, míg ez év februárjában, egy viharos családi jelenet után, Halmagean kapát ragadott és háromszor fejbeütötte feleségét, aki sérülései következtében néhány nap múlva meghalt.

Halált okozó súlyos testisértés címén emeltek ellene vádat. A mai tárgyaláson Halmagean beismerte bűnét s azzal védekezett, hogy a vagyoni dolgok elkeserítették. A tanúkihallgatások és perbeszéd után a törvényszék öt évi fegyházra ítélte. Az elítélt fellebbezett.

gesztette az ülést. Ezután felolvasta Titulescu táviratát, amelyben a külügyminiszter megköszönte a szenátus gratulációját.

Sasu földművelésügyi miniszter egyik szenátor kérdésére közli, hogy a buzatermésünk a szárazság ellenére is kielégítő volt és 210 ezer vagon telt ki. A múlt évről maradt 40 ezer vagon tartalékkal együtt 250 ezer vagon búzával rendelkezünk. Megemlítette, hogy intézkedések történtek a buza árának fenntartására. Gafencu nemzeti-parasztpárti figyelmezteti, hogy ez a politika a nemzeti-parasztpárt alatt vette kezdetét. Sasu ezt elismeri, de hangsúlyozza, hogy a jelenlegi kormány erősítette meg ezt az akciót és 750 millió lejt áldozott az árak fenntartására.

Gafencu ezután a cenzuráról beszélt és annak megszüntetését kérte. Inculet belügyminiszter kijelentette, hogy a cenzurát az ostromállapot igazolja.

Slavescu pénzügyminiszter egyébként ma fogadta az iparosok egy küldöttségét, akik arra kérték a minisztert, hogy *termékeiket jegyezhesse le az országfejlesztési kölcsön javára*. A pénzügyminiszter a javaslatot elfogadta, de azzal a módosítással, hogy csak 25 százalékot jegyezzenek termékekben, míg a fennmaradó 75 százalékot készpénzben. Az iparosok néhány nap múlva közlik válaszukat, hogy elfogadják-e vagy sem a miniszter módosító javaslatát.

Szabó Dezsőt kétheti fegyházra ítélte a debreceni járásbiróság

**Becsületsértő kifejezésekkel illette Zsilinszky Endre képviselőt —
Az ismert író nem akarta visszavonni súlyos vádjait Zsilinszky ellen**

Debrecenből jelentik: A debreceni büntető járásbiróság bajcsi Zsilinszky Endre országgyűlési képviselő részéről Szabó Dezső író ellen indított rágalalmazási ügyében ma hirdetett ítéletet. Mint emlékeztet, Szabó Dezső, a kiváló író november elején Debrecenben előadást tartott, melynek során rendkívül sértő kifejezésekkel illette Zsilinszkyt és azt állította, hogy nem számolt el a Vass József miniszter által neki kiutalt 2000 pengővel sem. Azt is állította róla, hogy nagyon tehetségtelen ember, aki tőle lopta el a radikális programját. Szabót, miután a legutóbbi tárgyaláson nem jelent meg, most elővezetés terhé mellett idézték meg.

A tárgyaláson Szabó Dezső nem nagyon védekezett a vád ellen.

— *Nem érzem magam bűnösnek* — mondotta — *mert amit Zsilinszky Endréről akkor mondtam, azt ma is állom*. Saját érdekemben nem tehetem meg, hogy bizonyítsak, mert ezzel nagyon ártanék magamnak. Kijelentem azonban, hogy bármilyen is legyen az ítélet, azt elfogadom, annak hangsúlyozásával, hogy az igazat mondtam. Kérem figyelembe venni, hogy 55 éves vagyok és *ha valaki körül voltak viharok ebben az országban, úgy az én voltam*.

Ezután a járásbíró ismételt felhívására is megmaradt Szabó mellett, hogy nem kíván bizonyítani. Arra a kérdésre, hogy mi indította a támadásra, Szabó a következőket mondja:

— *Nagyon veszélyes embernek tartom Zsilinszkyt és pártját Magyarországon, de különösen a magyar ifjuság szempontjából*.

Ezután Zsilinszky jogi képviselője elmondta, hogy bár Szabó nem vállalkozott bizonyításra, ő majd előterjeszti a sértő állításokat

POMPIER

a legjobb és legolcsóbb
tűzoltó készülék
BUCURESTI, Str. Carol No. 24.
Telefon 3-23-48. 343

Rheuma
Torokgyulladás

igen gyakran a hülés
következményei. Minek
kinlódik? Egy néhány
aszpirin-tabletta Önön
is gyorsan segít!

ASPIRIN

minden tablettán rajta van a Bayer-kereszt

gadta, de azzal a módosítással, hogy csak 25 százalékot jegyezzenek termékekben, míg a fennmaradó 75 százalékot készpénzben. Az iparosok néhány nap múlva közlik válaszukat, hogy elfogadják-e vagy sem a miniszter módosító javaslatát.

tökéletesen cáfoló ellenbizonyítékait, majd pedig bemutatta a budapesti ügyészség végzését, mellyel igazolja, hogy

Zsilinszkyt nem érheti a jogtalan eltulajdonítás védje.

Bemutatta Szabó Dezső saját leveleit és nyugtáit, amelyből kitűnik, hogy Zsilinszky tizenhét hónap alatt 22.700 pengőt juttatott tulnyomó részben sajátjából Szabó Dezsőnek. Végül kérte az ügyvéd, hogy a bíróság 1 pengő vagyoni kártérítésre kötelezze és olyan ítéletet hozzon Szabó ellen, amely biztosítja azt, hogy a jövőben tartózkodni fog hasonló kijelentésektől. Az ügyvéd gyászmagyarnak mondotta az író, akinek „szájából csupa szenny és piszok árad ki”.

A bíróság ezután meghozta az ítéletet, amely szerint

rágalmazásban bűnösnek mondta ki Szabó Dezsőt és ezért 2 heti fegyházra,

továbbá 10 pengőnként egy napi fegyházra átváltoztatható 500 pengő pénzbüntetésre, 100 pengő perköltség megfizetésére és 1 pengő erkölcsi kártérítésre ítélte. Az indokolásban a bíróság megállapította, hogy a vádlott jótévőjét rágalmazta meg és ez a cselekmény a leg súlyosabb elbírálás alá esik. *A bíróság erkölcsi kártérítésként hajlandó lett volna nagyobb összeget is megítélni, de Zsilinszky csak ennyit kért.*

Szabó Dezső nem a bűnösség megállapítása, hanem az ítélet súlyossága miatt fellebbezett, míg Zsilinszky megnyugodott az ítéletben.

CORSO — MOZGO

5, negyed 8 és fél 10 órakor
visszavonhatatlanul utóliára
Hugo Victor regénye filmen

A nyomorultak

(I. rész)

A főszerepben: Harry Baur.

Jön: DOCTOR X., filmattrakció.

Három évi fegyházra ítélték Orgovics Demeter volt rendőrségi pénztárnokot

Az ítélet érdekes indokolása — Felmentették Goron Károlyt az ellene emelt vád alól — Összesen 140 ezer lej sikkasztásában mondották ki bűnösnek Orgovicsot

Nagy érdeklődés közepette folyt ma le Orgovics Demeter volt rendőrségi pénztárnok bűnügye tárgyalásának harmadik napja. Dél-élelt néhány tanút hallgattak újból ki, majd szembesítették Bratu Marint, a vád és Savu Sevič-t a védelem szakértőjét, mindkettő kirtartott eredeti álláspontja mellett. A perbeszéd a délutáni órákra maradtak. Délután három órakor kezdődött meg Gutunoiu ügyész vádbeszéde, amelyben sikkasztással és hamisítással vádolta meg Orgovicsot, míg Goron Károly ellen bűnsegédi minőségben emelt vádat. Az ügyész kijelentette, hogy a vizsgálat Orgovics hibájából huzódott egy éven át, majd hivatkozott Filotti Zamfir, Iancu Traian, dr. Moga Romulus, Cerches és Hui komiszárok, valamint Bratu terhelő vallomására. Ismerteti a történeteket, kifejteti, hogy az ellenőrzés hiánya, valamint a politikai rezsim megváltozása tette lehetővé Orgovicsnak manipulációi keresztyülvitelét. A volt pénztáros először kis szabálytalanságokat követett el, később nagy sikkasztásokra tért át. A védelem szakértői jelentését komolytalannak deklarálja s terhelő körülménynek tudja be, hogy a sikkasztások egész sorozatát köztisztviselő követte el. Akkor, amikor a köztisztviselőknek meg írtban kell követniük a tisztesség és becsület előírását, mint valaha. Mint ember és mint bíró nem tehet mást, mint a legsúlyosabb ítéletet kéri, például minden megtévedt közhivatalnoknak.

Az állam képviselőjében dr. Damian Simion 599 ezer lej kártérítést. Őrfi dr. a Prevederea nevében a Moga dr. által letétbehelyezett 120 ezer lej kiszolgáltatását kérte, azzal, hogy a törvényszék utasítsa a szövetkezetet egyéb igényeivel polgári perre.

Gherman Dante dr. egyórás védőbeszédében részletesen kitért az egész vádra. Leszögezte, hogy nem lehet a bíróságot számadási fórummá átalakítani, a felettesek első kötelessége lett volna pontosan, számszerűen megállapítani, mennyi a hiány s mennyit sikkasztott Orgovics. Ehelyett a bíróság belátására bizza, vajon elfogadják-e az egyes tetteket. A hirtető törvényszéknek nem ez a feladata. Felolvassa a számviteli törvényt, amely szerint a legfelsőbb számvevőszéknek kell először világosságot teremtenie a számadások kérdésében s akkor kerülhet csak sor perre. Ez a bünpör tehát — mondotta — legalább is korai volt. A hamisítás vádját sem igazolták, egyetlen nyugtát sem prezentáltak, amiről kiderült volna, hogy hamis.

Még a mai napig sem lehet bizonyosat tudni, mit csinált vajon Orgovics. Aki a főtárgyalásig ugyszólván nem tudta, mivel is vádolják s ki, mit követel tőle.

A továbbiakban a védő kifejtette, hogy a megtörtént manipulációkból Orgovicsnak egyetlen lej haszna nem volt, mások élvezték azoknak gyümölcseit. Hivatkozik arra, hogy Calmuc vezérfelügyelő a szövetkezetnél nem állapított meg hiányt, sőt 30 ezer lej pluszt konstatait. A Prevederea ezt hivatalosan is megállapította s közölte, hogy nem érte veszteség. Hét hónappal később az új vezetőség bűnvádi feljelentést tesz.

Orgovics nem sikkasztott, — mondotta emelt hangon, — mert ha ezt tette volna, akkor nem jelentkezik önként a bíróságnál.

Vitatja, hogy Orgovics közpénzek hivatalos kezelője lett volna s felmentést kér. Arra az esetre pedig, ha a szabálytalanságok miatt mégis bűnösnek találják, az enyhítő körülmények legszélesebb alkalmazását kéri. Egy éven

át szenvedett a börtönben s véleménye szerint ez hosszabb idő, mint amennyit tettéért kaphatna.

Banciu Tiron, a dr. Pop Sándor ügyvédi iroda képviselője megállapítja, hogy védencük ellen a legcsekélyebb bizonyítékot sem tudott produkálni a vád. Nyolc hónapon át folyt a vizsgálat, anélkül, hogy még csak szó is lett volna büntetésről. S nyolc hónap után mégis vádat produkált — az ügyészség fantáziája. Goron semmit sem tett, egyetlen bűnt nem vett fel. Kölesönt kapott Orgovicstól, de annak nagyrészt kiegyenlített. Védencük felmentését kéri.

Az utolsó szó jogán Orgovics beszélt. — Tiszta lelkiismerettel mondhatom — jelentette ki — hogy egyetlen lejt sem vettem el a magam céljaira. Ha hanyagságban találnak bűnösnek, enyhe büntetést kérek.

Elnök: Mondja meg őszintén, miért jelentkezett önként az ügyészségnél. Ha úgy érzi, hogy nem mondhatja el a hallgatóság előtt, ki-

Tekintse

meg az 5-16

ELITE Illatszertár

szenzációsan olcsó kirakatait a Barakban!

A bíróság kihirdeti az ítéletet

Körülbelül másfél órás tanácskozás után, a zsúrolt terem feszült érdeklődése közepette hirdette ki a törvényszék az ítéletet. Ebben bűnösnek mondja ki Orgovics Demetert sikkasztás büntetésében, amelyet 1929-től 1933-ig követett el. Az állam terhére 118,885 lej, a Prevederea terhére 23,585 lejes sikkasztást állapít meg a bíróság, amely tettéért

három évi fegyházzal sújtja a volt pénztárnokot és kötelezi a felsorolt összegek visszafizetésére.

Az eltöltött vizsgálati fogságot, egy évet és 18 napot leszámítja a bíróság. A Prevedereat egyéb követelésével, valamint Moga dr. letétjével kapcsolatban polgári perre utasítja a törvényszék, amely bizonyítékok hiányában felmenti a vád alól Goron Károlyt. Az indokolás kimondja, hogy Orgovics önkényesen kezelte a közpénzt s azért jelentkezett később a bíróságnál, hogy a sajátmaga által okozott bajból kijusson. A bíróság tényleg nem elszámolási fórum és ezért csak a kimutatott sikkasztást vette alapul. Elutasítja a védelem ama kifogását, hogy a törvényszék a szövetkezet ügyében nem illetékes dönteni. Az ítélet ellen Gutunoiu ügyész fellebbezést jelentett be, Orgovicsnál súlyosbírást, Goronnál elítélést kért. Orgovics maga is fellebbezést jelentett be, míg Goron megnyugodott az ítéletben. Gherman dr. fenntartotta a tárgyalás során bejelentett semmisségi kifogását s egyben fellebbezést jelentett, míg a dr. Pop-iroda képviselője megnyugodott az ítéletben. Ezután Gherman dr. védelem szabadlábrahelyezésért kérte, amit az ügyész ellenzett. A törvényszék

KERESSE FEL a

N A B A B U-t

a legkellemesebb helyiség a fővárosban, BUCURESTI, Calea Mosilor 239.

Művészi program a szimpátiikus fantazist: Lungeanu és a híress jazz-énekes Yonny Hovys Vacsora. Tánc. Vígsg.

WIMPASSING

Aradon beszerezhető:

Apponyi Testvérek
Szigeti Oszkár
Iványi Menyhért
cipőáruházakban

írttetem a termet s zárt tárgyalást rendelék el.

Orgovics kijelenti, hogy kénytelen volt jelentkezni, mert a kölcsönadások annyira összezavarták számadásait, hogy maga sem tudta, hogyan áll. Popescu elnök figyelmezteti arra, hogy első kihallgatásánál a vádtáncban, neki is 400 ezer lejes hiányt vallott be. Goron Károly ezután felmentést kért.

rávid tanácskozás után, az ítélet súlyosságára való tekintettel, elutasította a kérelmet, amiért a védő külön fellebbezést jelentett be. Ezzel az akkorddal véget ért a három napon át tartó bünpöri tárgyalás.

Le akarták szavazni a francia kormányt

Párisból jelentik: A képviselőház éjszakai vitájában a buzatörvény körül majdnem leszavazták az új Flandin kormányt. A kormány ugyanis a jövő év július elején megvásárolja az ország összes buza-feleslegét. A megvásárlási árra nézve a mezőgazdasági bizottság 97 franknyi általános árat javasolt, míg most az egyik képviselő felszólalásában indítványt tett arra nézve, hogy a piaci árak átlagán vegyék meg a gabonát. Minthogy a bizottság javaslatát nem akarták elfogadni, Flandin miniszterelnök szólásra emelkedett és erélyes hangon védelmébe vette a kormány álláspontját, amely egyezett a bizottsági javaslattal.

— Azt ígértem, — mondotta a miniszterelnök emelt hangon — hogy a szegénygyermeknek karcsonyi ajándéku olcsó kenyeret hozok. Ha azonban meggátolnak ebben, akkor önké a felelőség.

Végül az elnök szavazásra tette fel a kérdést és a képviselőház 317 szóval 205 szavazat ellenében a kormány javaslatát fogadta el.

Premier!
CENTRAL: 5, 7¼ és 9½ órákor

ANYOMORULTAK

(II. rész.)

Főszereplő: HARRY BAUR.

SELECT: 5, 7¼ és 9¼ órákor.

Végre egy uriaszony!

(Gyertyafénynél.)

Kitűnő vigiáték. Főszereplő:

Lukács Pál, Elissa Landl, Nils As

Megrendítő kettős öngyilkosság Bucurestiben

Egy tisztiiskolai növendék és egy fiatal leány tragédiája

Bucurestiből jelentik: A főváros északi pályaudvara közelében lévő szállóban véres szerelmi dráma játszódott le. A szálló személyzete a kora reggeli órákban revolverlövésére lett figyelmes. A lövések az egyik szobából hangzottak ki. Ezt a szobát az elmúlt este egy fiatalember vette ki. A ki magát Mihai Jonescunak mondta. Maga és huga számára kérte a szobát, a hugát Cornelia Jonescunak írta be a bejelentő lapra.

Feltörték a szoba ajtaját és vérbe fetrengve találtak rá a fiatal párra. A fiatalember

pár perc múlva belehalt sebébe, míg a leány

a kórházi ágyon szenvedett ki.

Megállapítást nyert, hogy nem testvérek voltak, de a leány nevét nem sikerült megtudni, mindössze csak annyit, hogy Elenának hívják. A fiúnak, mint később kiderült, Mihai Todorescu a neve és husz éves tisztiiskolai növendék volt. A szobában a legnagyobb rendetlenség uralkodott, amikor a szálló személyzete belépett. Bucsulevelét nem hagyták hátra a fiatalok, mindössze az éjjeli szekrényen lévő újságlapra írták rá kusza betűkkel utolsó kérésüket, mely szerint kérik, hogy közös sírba temessék őket.

Feltámad Ausztriában a horogkeresztes párt, de csak birodalmi németek számára

Papen Hitler új utasításairól — A Hindenburg-film Bécsben névreszló meghívókkal — 2500 nemzeti-szociálista kiszabadult Wöllersdorfból

Bécsből jelentik: Egy külföldi lap közleménye nyomán az a hír terjedt el, hogy Papen német birodalmi volt alkancellár, a jelenlegi bécsi követ, a ki most tért vissza állomáshelyére, utasításokat kapott egyenesen Hitler kancellártól arra vonatkozólag, hogy

helyre kell állítani a jó viszonyt Németország és Ausztria között

s hogy ennek érdekében a Németbirodalom a jövőben nem fog beavatkozni Ausztria belügyeibe.

Ebben a formában a hír egyáltalában nem igaz, mert mindössze annyi történt, hogy Papen követ tegnap a bécsi németbirodalmi kolónia egy összejövetelén, amelyet az UFA bécsi mozijában, a Taborstrassén tartottak, tehát egy nacionalszociálista németbirodalmi gyülekezet előtt, beszédet mondott.

Többek között azt fejtegette Papen, hogy a nemzeti-szociálista párt Ausztriában új életre fog kelni,

de kizárólag csak németbirodalmi állampolgárok lehetnek a tagjai s azt is bejelentette, hogy a németbirodalmi kormány még karácsony előtt megszünteti az ezer márkára rugó díjat kiutazási engedélyekre, ha arról van szó, hogy olyan németbirodalmi állampolgárok kívánnak Ausztriába utazni, akiknek hozzátartozói — szülők vagy gyermekek — Ausztriában laknak.

Jelezte Papen, hogy Hitler kancellártól utasításai vannak, de hogy milyen természetűek azok, arról nem beszélt. Osztrák illetékes körökben úgy tudják, hogy gazdasági és kulturális kérdéseket érintenek ezek az utasítások s érezhetően már legközelebb megindulnak a tárgyalások, amelyeket Papen követ fog irányítani.

A moziiban, ahol Papen beszédét tartotta, nemzeti szociálista irányzatú filmeket mutattak be, többek között a Hindenburg-filmét is, de a hatósági engedély az összejövetelre úgy szólt, hogy csupán német birodalmi állampolgárok jelenhetnek meg a gyűlésen, tehát névre szóló beléptijegyeket adtak ki. A mozi előtt éppen ezért egy csapat rendőr állott, de semmiféle összeütközésre nem került sor.

Itt említjük meg, hogy az utolsó hetekben a wöllersdorfi gyűjtőtáborból körülbelül 2500 nemzeti-szociálistát bocsátottak szabadon.

Ön kiváló riporter!

Ne késedelmeskedjék tehát résztvenni az Aradi Közlöny jubiláris karácsonyi amateur-pályázatán!

A pályázatok beküldési határideje. dec. 20.

Három értékes pályadíj!

Ne feledje: „aki mer, az nyer“!

Karácsonyfa-

disz,

Üvegdisz,

Csillagszóró,

Lametta,

Angyalha,

Stanioldisz,

Gyertyatartó, stb.

nagy választékban,
csak viszonteladóknak.

„KALLA“

Schulz Arnold és Társa r. t.
Timisoara IV.,

Strada Pop de Basesii 22. 5318

Sürgőnycim: „KALLA.“ Telefon: 16—96.

mindenfelől

Aki a kabátbélésben feleltette vagyonkáját

Friesach ausztriai községben nem minden napi eset történt a minap. Franz Hinterberger jómódu birtokos odaadta kissé kopottas kabátját Zwirn Jeremiás foltozósabónak javítás végett. A szabó neki is látott a kabát megjavításához, amikor azonban felbontotta a ruhadarabot, szenzációs felfedezést tett. A kabát bélésében újságpapírba csomagolva 2000 schillinget talált, amit a takarékos Hinterberger nyilván azért rejtett el ilyen jól, hogy a pénz ne kerüljön méltatlanok kezébe. Hinterberger közben úgy lát-szik elfeledkezett a dologról és azért adta a pénzzel együtt oda a kabátot javítás végett a foltozósabónak. Zwirn Jeremiás elkészült a munkával és hazavitte a kabátot Hinterbergernek, akinek még ekkor sem jutott eszébe elrejtett pénze. A minap azután nagyobb összegre volt szüksége Hinterbergnek, felbontotta kabátját, kereste a bélésben a pénzt, de nem találta. Nyilvánvalóan látszott, hogy a 2000 schillinget csak Zwirn mester tulajdoníthatta el. Hinterberger nyomban el is szaladt a szabóhoz, aki azonban felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen. Nem maradt más hátra, a csendőrség elé került a dolog. A nyomozás rövidesen megállapította, hogy a szabó volt a tolvaj. 1500 schillinget meg is találtak nála, a többit azonban már elköltötte.

Helyet a „negyvenöt éven felülieknek!“

Londonból jelentik: „Negyvenöt éven felüliek társasága“ cég alatt részvénytársaság alakult Angliában új munkaalakalmak teremtésére középkorú férfiak és nők számára, akik nem esnek a munkanélküliségi biztosítás hatálya alá. A társaság egyelőre klubokat és szállodákat alapít, amelyek csak negyvenöt éven felülieket alkalmaznak és siker esetén nagyobb vállalkozásokra is kiterjeszti működését. Jelszavuk: „Negyvenöt évnél fiatalabban nem állunk szóba!“

Vízszonyban szenvedő alligátorok

Természettudósok előadásában néha valóban meglepő dolgokat lehet hallani. Ki gondolná például, hogy a forró égőv alatt élő csörgőkigyók nem bírják az erős napot Raymond L. Dimars, a newyorki állatkert osztályvezetője, egyik előadásában megemlítette, hogy a csörgőkigyók rejtőnek a nap perzselő sugaraitól és sietve menekülnek valamilyen árnyékos helyre. Az igazgató szemtanuja volt, hogy egy zsákban elhelyezett kigyó, amelyet a napon hagytak, alig fél óra múlva elpusztult. Eppen ilyen különös Henry H. Rusby természettudós megfigyelése. A kolumbiai Magdalena-folyam környékén járt. A partiokon tunyán sütkéreztek az alligátorok. Ekkor hirtelen esni kezdett az eső. Alighogy a krokodilusokat néhány csepp víz érte, a megrettent állatok sietve dobták magukat a folyóba. Voltak, amelyek, hogy hamarabb a vízhez érjenek, két lábra állottak és úgy menekültek. Azt is bizonyosan kevesen tudják, hogy a hajókon, amelyeken az aquariumok részére halakat szállítanak, a haltartókat lehetőleg úgy helyezik el, hogy a hajó ingásának ne legyenek kitéve, mert vannak halak, amelyeknél rögtön a tengeribetegség tünetei mutatkoznak.

Felhívás a t. előfizetőinkhez!

Az Aradi Közlöny közelgő félszázados fennállásának jubileuma alkalmából ezúton kérjük fel lapunk azon legrégebb előfizetőit, kik megszakitás nélkül negyven-ötven esztendeje előfizetői az Aradi Közlönynek, hogy sziveskedjenek bennünket főkiadóhivatalunkban hétfőtől kezdve a nap bármely szakában felkeresni. Régi vidéki előfizetőinket, akik szintén 40—50 éve járatták az Aradi Közlönnyt, arra kérjük, hogy — mivel éppoly kedvesek számunkra, mint az aradiak — sziveskedjenek megírni neveiket, lakcímük, valamint előfizetői mivoltuk kezdetének pontos feltüntetésével. Szives jelentkezésüket szeretettel várjuk: ARADI KÖZLÖNY főkiadóhivatala.

Erika hordozható írógép
az írógépek királynője
a magánháztartásban is
nélkülözhetetlen.
MERSEKELT HITEL

Császár

írógépvállalat.

Arad, Gen. Berthelot-u. 8. A színházzal szemben. Telefon 393. 4004

Színház — Irodalom — Művészet

Az Urlovas

Eredeti bemutató az aradi Magyar Színházban

Dálnoki Nagy Lajos, városunk köztisztviselőben álló költője és írója, aki már nagyon sok és értékes művel ajándékozta meg a nagyközönséget, átengedte legujabb színpadi alkotását az „Urlovas”-t, hogy ifj. Szendrey Mihály elismert művészgyűjtésével bemutathassa Aradváros közönségének.

Az „Urlovas” próbái már napok óta folynak Forgács Sándor mesteri rendezése mellett, kinek igen hasznos segítőtársa maga az illusztris szerző — Dálnoki Nagy Lajos is.

Az Urlovas főszerepeit, a szerző egyenes kívánságára Erényi Böske, Hegyessy Magda, Frits Boriska, Dálnoky Dudus, Gömöri Emma, Csengery Ica, Forgács Sándor, Mészáros, ifj. Szendrey, Kozma, Tompa, Olasz és Szabó játsszák.

Az Urlovas iránt, melynek bemutató előadása december 19. és 20-án lesz, szokatlanul nagy az érdeklődés nemcsak Aradmegye, hanem az egész országrész felfigyel erre az ünnepi eseményre, a mikor Dálnoki Nagy Lajos gyönyörű színekkel megrajzolt társadalmi művével, az „Urlovas”-al újra megjelenik a színpadon.

* Az aradi Városi Színház heti műsora. Péntek este fél 9 órakor: Az anyasziv. (Ujdonság, negyedszer. Minden második hely ingyen. Horváth Mici felléptével) Szombaton román előadás. Vasárnap délután 6 órakor: Hazudik a muzikaszó. (Operett). Vasárnap este 9 órakor: Érik a buzakalász. (Erényi Böske legszebb alakítása)

* Ma este: az Anyasziv — ingyenes előadásban! Goroden műremeke, az „Anyasziv” kerül ma pénteken este fél 9 órakor először színre ingyenes előadásban. A kitűnő címszerepet R. Horváth Mici ragyogtatja, platinás művészetét utolérhetetlen és szíveket megrázó tökéletességgel. Ma este minden megváltott jegy mellé egy helyet ingyen ajándékoz az igazgatóság. Akieknek eddig gondot okozott a színházbajlás, azok ma este mind jönnek el az „Anyasziv” előadására, mert szívesebben, tökéletesebben és emberibben még nem láttak, mint az „Anyasziv”.

* Vasárnap: Hazudik a muzikaszó — Erdélyi Mihály legszebb operettje kerül előadásra.

* Fedák Sári ügye a Színházi Élet törvényszéke előtt. A „Színházi Élet” új számában Egyed Zoltán érdekes cikkben tárja fel a Fedák—Akny—Vajda-ügy minden intimitását, egész sereg tanut vonultatva fel a lap hasábjain, akik érdekesbnel-érdekesebb szempontból világítják meg az ügyet. Rengeteg érdekes cikk és gyönyörű képeken kívül 64 oldalas Rádióvilághíradó, 32 oldalas Gyermekek és kézimunkamelléklet egészíti ki a „Színházi Élet” új számát, amely 20 lej.

Szép ünnep a karácsony, ezerszeresen szép a HAPAG-karácsonyi utazáson!

Mennvi szépség és ragyogás Madra és Teneri o áldott földjén! 1934. dec. 22-én a „Millwanee” motorhajóval!

Felvilágosítás és prospektusok:

Hamburg-Amerika Linie

képviselete 461

Künstler-Ütazási és Vizumirodában

Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon 86.

Egy fiatal milliomos halálos autószerencsétlenségének rejtélye

Nem fizetik ki a hárommillió öltbiztosítást az A. E. G. párisi igazgatójának halála után

Párisból jelentik: Páris előkelő társasága napok óta, mint a legtökéletesebb színházat kezeli Charles Deutsch, a berlini A. E. G. vezérigazgatója fiának rejtélyes halálos autókatasztrófáját. A fiatal Deutsch ugyan is az elmúlt napokban Versailles felé száguldott autóján,

160 kilométeres tempóban nekiment egy fának, felborult

és a roncsok alól már csak valósággal a felismerhetetlenségig összeroncsolt teste került elő.

Most kiderült, hogy a fiatalember 3 millió frankra biztosította életét s a biztosító megtagadta ennek az összegnek a kifizetését, azzal érvelve, hogy

a biztosítás öngyilkosságra nem terjed ki, már pedig Deutsch öngyilkos lett.

Charles Deutsch, — akinek apja 1927-ben halt meg s óriási vagyont hagyott fiára — képviselője volt az A. E. G.-nek Franciaországban: nagylábon élt és bejáratos volt a legelőkelőbb társaságokba. A német követ egyik estélyén megismerkedett Maria Ley-vel, a híres táncosnővel, akibe

halálosan beleszeretett.

Deutsch a táncosnőt, aki régebben egy — Bauer nevű kapitánynak volt a felesége — rövid barátság után feleségül vette. A fiatal pár a milliomosok ragyogó életét élte, a francia Rivierán fogalom volt a nevük, Deutsch valósággal szórta a pénzt. Az utolsó időben egyes barátok tudni vélték, hogy

Deutsch vagyona különböző spekulációkon eluszott.

Biztosat azonban senki sem tudott. Az elmúlt hét szombatján Deutsch azzal bucsuzott feleségétől, hogy autóján kisebb turára megy. Felesége szerint egyáltalában nem volt ideges, azal ment el, hogy este nyolckor a Ciró-éttermében találkozni. Helyette a halálhír érkezett. Szemtanuk szerint a 160—180 kilométerrel száguldó sportkocsi a kissé ázott, olajos uton megcsuszott, farolt, majd

kétszer megfordulva tengelye körül, valószínűleg felkuszott egy fa törzsére.

Amikor az emberek segítségül siettek, Deutsch már halott volt. Most a rendőrség kutatja, önként ment-e a halálba Deutsch, vagy véletlen okozta a katasztrófát.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Sikerült a hitel ujjáélesztése

A legujabb országos kimutatás szerint folyton csökken a váltóóvások száma, mert az adósok eleget tesznek fizetési kötelezettségüknek — Ujból megindult a tárcaváltók leszámítolása

Néhány hónappal ezelőtt az ország pénzügyi vezetői erőteljes mozgalmat indítottak a három évvel ezelőtt elrendelt moratórium és konverzió következtében megszünt hitel feltámasztása érdekében. Ez a korszakos jelentőségű munka egyre közelebb jut kitűzött céljához. Pénzügyi körökből szerzett értesülésünk szerint a konverzió megszűnése után lassankint visszatérnek a normális pénzügyi viszonyok és ennek előjelei már mutatkoznak is.

Nemcsak a bucaresti-i, hanem a vidéki hitelintézetek is megkezdtek az erős fedezeti kölcsönök folyósítását, ismét forgalomba kerülnek a régen nélkülözött tárcaváltók, amelyeket az inarvállalatok és a nagykereskedőcégek 30—90 napos kihitelezésük fedezetéül kaptak és a pénzügyi technéknél leszámítoltatják.

A legörvendetesebb jelenségek közé tartozik az, hogy az adósok, kevés kivétellel, eleget is tesznek váltófizetési kötelezettségüknek, aminek következtében egyre jobban megszilárdul a bizalom és erősödik a hitelélet vérkeringése.

Az igazságügyminiszterium statisztikai osztálya most hozta nyilvánosságra az ez év július—augusztus és szeptember hónapokban felvett váltóóvások számát, amelyet összehasonlított a múlt év hasonló időszakával. A kimutatások főbb adatai a következők: 1933. július, augusztus, szeptember hónapokban az egész ország területén 14.316 darab váltót óvatoltak. Ebből júliusban 190 millió lejről, augusztusban 126 millió lejről, szeptemberben 199 millió lejről kiállított váltó került a közjegyzőkhöz. A fenti összegből a Regáttra júliusban 119 millió lej, Erdélyre 62 és fél millió lej, Bucovinára 5 millió lej, Basarabiára pedig csak 3 és fél millió lej esett. Augusztusban a Regáttra 83 és fél millió lej, Erdélyre 34 millió lej, szeptemberben a Regáttra 167 millió lej, Erdélyre pedig 26 millió lej jutott a megóvatolt váltók összegéből.

Az 1934. július, augusztus, szeptemberi

váltóóvások száma a következőképpen oszlak meg: a Regátban júliusban 3697 váltó 68 millió lej értékben, augusztusban 3510 darab váltó 124 és fél millió lej értékben, szeptemberben pedig már csak 1879 darab váltó 24 és fél millió lej értékben. Ugyanezen időben Erdélyben júliusban 3764 váltót 126 és fél millió lejjel, augusztusban 1449 váltót 32 millió lejjel,

szeptemberben pedig már csak 696 váltót 11 millió lejjel óvatoltak meg.

A jelzett három hónapban Erdély területén 5909 váltóóvás volt 170 millió lej összértékben. Mindezekből pontosan megállapítható, hogy minél közelebb jutottak az adósok a konverziós törvényben előírt fizetési határidőhöz, annál pontosabban rendezték váltóikat és szeptemberben már aránylag kevés váltó került óvatolás alá.

= Kilogrammonként 10 bani behozatali taksa illeték a külföldi déligyümölcsökre. A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint kilogrammonként 10 bani behozatali illetéket kell fizetni az alábbi déligyümölcsök importja alkalmával: citrom, narancs, füge, banán stb.

= Takarékoskodnak a közmunkákkal. Bucarestből jelentik: A közmunkák országos bizottsága Leon Gh. kereskedelmi alminiszter elnöke alatt ülést tartott, amelyen többek között megjelentek Evian államtitkár, Popescu Cézár, Bujoi vezérigazgató és más magasrangú miniszteri tisztviselők. A bizottság legfőbb feladata az, hogy tanácsal szolgáljon az illetékes hivatali fórumoknak a közmunkák céljaira szánt összegek felhasználására nézve. A bizottság elvileg kimondta, hogy csak feltétlenül szükséges esetekben tanácsolja az új középítkezéseket s ahol ugyanolyan építkezések nemrég történtek, ott ellenzi a közpénzeknek e célra való felhasználását. Azt is elhatározták, hogy nemcsak városi, vármegyei és községi, hanem még az állami építkezéseknél is kikérik az illetékes városi, megyei, vagy községi közigazgatási hatóságok véleményét. Ha a közmunkához szükséges speciális anyagokat külföldről kell behozni, a legfelsőbb bizottság csak akkor adja ehhez a beleegyezését, ha a megfelelő mennyiségű deviza rendelkezésre áll.

December 15-ig meghosszabbították az idei bortermés bevallásáról szóló nyilatkozat benyújtási határidejét

— Miniszteri rendelet Aradmegye községeihez —

A fennálló törvények alapján, a szőlősgazdák minden évben kötelesek bejelenteni a birtokuk szerint illetékes községi előjáróságoknak, hogy hány hektoliter bor termett a földjükön. Ez a bejelentési határidő most járt le és mint Bucurestiből jelentik, a szeszmonopol vezérigazgatóságának közbenjárására, a földművelésügyi minisztérium december 15-ig meghosszabbította a bortermés bejelentési határidejét. Aki a jelzett időpontig nem nyújtja be a termésről szóló nyilatkozatát, szigorú büntetésben részesül. Ugyancsak Bucurestiből közlik, hogy a külföldről odaérkezett referádák alapján megállapítható, hogy az idei bortermés nemcsak Romániában, hanem a világ nagy bortermelő államaiban teljesen kielégítő volt. Minőség szempontjából mindenütt elsőrangú a bortermés, sőt Francia—Olasz—Spanyolországban és Portugáliában, az európai legnagyobb bortermelő országokban mennyiségileg is felülmulta a múlt évi eredményeket. A régi négy államban ugyanis körülbelül 160

millió hektoliter bor termelt. A dunamelléki államokban összesen 15 millió hektoliter bor termelt. Ezek közé tartozik Magyarország is, amelynek az idén közepes volt a bortermése. A közép-európai államok közül Svájcban igen jó, míg Németországban, Ausztriában, Csehslovákiában és Luxemburgban az idén közepes volt a termés. Számszerűen öt millió hektoliterre becsülik az eredményt az előbb említett országokban. Északafrika borvidékein az eredmény az idén felülmulta a várakozást.

Oroszországban és az északamerikai Egyesült-Államokban még nem állapították meg pontosan a bortermést, tehát a világstatisztikát ezek nélkül állították össze és hivatalosan konstatálják, hogy ez évben több, mint 200 millió hektoliter a világ bortermése. Az 1928—1932. évek közötti átlagos évi termés 114 millió hektoliter volt. A háború befejezése óta a legnagyobb eredményt 1925-ben érték el az egész világon, amikor az évi termés csaknem 270 millió hektoliter volt.

Harmincöt százalékkal emelkedett Aradmegyében a búzával bevetett terület

Az aradi Mezőgazdasági Kamara behatóan foglalkozik a terméskilátások, illetve az eddigi vetések tanulmányozásával. A kamara vezetői kint jártak a megyében és a helyszíni tapasztalatok alapján, valamint az egyes községekből érkezett jelentésekből megállapították, hogy az idei búzával bevetett terület körülbelül 30—35 százalékkal nagyobb, mint a tavalyi volt. Tehát abban az esetben, ha rendkívüli események — árvíz, jégeső stb. — nem következnek be, jóval nagyobb termésre számíthatunk Aradmegyében az idén, mint tavaly. Ennek következtében előreláthatólag búzakivitelünk, amely az idén jelentéktelen volt, szintén fokozódik.

A nagy problémát azonban az árak kérdése képezi. A budapesti búzakereskedés ugyanis nem sikerült megegyezést létrehozni és ennek következtében attól tartanak, hogy a buza árában az új termés megjelenése, illetve az exportkampány megindulása után esés áll be. Ez olyan helyzetet teremtene, hogy bár mennyiségileg növekedne exportunk, a bevétel távolról sem állana ezzel arányban. A Mezőgazdasági Kamara ezért azt ajánlotta a gazdáknak, hogy igyekezzenek a buza mellett más terméket is vetni, mert ily módon egyensúlyozhatják bevételüket. Részben ennek a helyzetnek tudható be, hogy a gazdák most a soyabab vetésével is kívánnak kísérletezni, amiről legutóbbi számában már megemlékezett az Aradi Közlöny.

— December 10-én megkezdtek a köztisztviselői fizetések kiutalását. Bucurestiből jelentik: A december hónapi állami személyzeti illetmények kiutalásáról szóló királyi rendelet tegnap jelent meg a hivatalos lapban, tehát a köztisztviselők és mások személyi járandóságait karácsonyig részben folyósítják. A királyi rendelet szerint a fizetések december 10. és január 10. között kerülnek kifizetésre. A decemberi járandóságok összegei az alábbiak: a rendes állami költségvetés terhére a honvédelmi miniszteri tárcára 304 millió lej, a pénzügyminisztérium 75 millió lej, a közoktatásügyi tárcá terhére 348 millió lej, a belügyi 95 millió lej, a közmunkaügyi 3 millió lej, az igazságügyi 58 millió, a földművelésügyi 25 millió, a kereskedelem és iparügyi 9 millió, a külügyi 3 és fél millió, a népjóléti 32 millió, a miniszterelnökségi 285 ezer lej, a végösszeg 914 millió 788 ezer lej. Ehez még különféle tétel alatti kiadások jönnek, amelyekkel együtt a személyi kiadás a rendes költségvetés terhére egy milliárd 102 millió lej. Ha a kifizetésnél ebből az összegből néhány millió lej visszamarad, úgy az az 1934—35. költségvetési év előző hónapjaiban ki nem fizetett tételek kiegyenlítésére is felhasználható.

— Növekedik a tojás kivitele. Bucurestiből jelentik, hogy a Regátból és Besszarábiából legutóbb 180 vagon prima minőségű tojást exportáltak a szövetkezetek Cseh- és Németországba. A romániai eladók kedvező árat értek el áruikért.

— Pontosabban szabályozták a pénzügyi vezérfelügyelők, a speciális és vármegyei felügyelők hatáskörét. Mint Bucurestiből jelentik, Slavescu pénzügyminiszter rendeletet irt alá, amellyel szabályozza a miniszteriumi speciális felügyelők, a vezérfelügyelők és a vármegyei inspektorok működését. Ez utóbbiak jogosultak az összes állampénztárakat ellenőrizni úgy pénzügyileg, mint egyéb anyagok kezelése szempontjából, ezenkívül az ez-előtt lefolytatott pénzügyi vizsgálatok újbóli kontrollálását is elvégzik, ha a pénzügyminiszter esetenként megbizsa őket. A vezérfelügyelők ellenőrzik a vármegyei kerületi felügyelők tevékenységét, továbbá a beosztásuknak megfelelően kontrollálják a kivetési és adóbehajtási pénzügyigazgatók működését is, hogy azok pontosan végrehajtják-e a törvényeket és rendeleteket.

— AZ ÚJ KERESKEDELMELI ÉS IPARKAMARAI TÖRVÉNY ORVOSOLJA AZ ÖSSZES SÉRELMEKET. Bucurestiből jelentik: A szakkamarai törvény módosítását előkészítő bizottság Leon Gh. kereskedelmi alminiszter elnöke alatt ülést tartott, amelyen Staicovici, a bucaresti-i Kereskedelmi és Iparkamara elnöke is részt vett. Elhatározták, hogy még e héten befejezik az új törvénytervezet utolsó módosítását és megküldik az összes Kereskedelmi és Iparkamaráknak véleményezés végett. A törvénytervezet orvosolja a kereskedők és iparosok összes nagyobb sérelmeit. Az eddigi tervek szerint a törvényjavaslatot január elején a parlament elé terjesztik és a február 5-i választást már az új törvény alapján tartják meg.

Aranyláz öntötte el a világot Népvándorlás a legnagyobb aranybányák felé

Amióta világszerte megbukott az az irányzat, amely meg akarta fosztani az aranyat sok évtizedes uralmától, azóta ismét elfogta az emberek több ségét az aranyláz, mert most már majdnem mindenki belátja, hogy nagy katasztrófák söpörhetik végig a földet, egész világrészek összeomolhatnak, megsemmisülhet a kultúra, milliószámra pusztulhatnak el a népek, de az arany örökké él. A világ leghatalmasabb államai: Anglia s az Északamerikai Egyesült-Államok tudvalevőleg rövid idővel ezelőtt feladták az aranyalapot, de a többi államok nemzeti bankjai továbbra is ragaszkodnak hozzá és a legutóbbi világkonferencián végérvényesen lekötötték magukat az aranyalap mellett. Teljesen érthető tehát az a Newyorkból érkező jelentés, amely arról számol be, hogy a világ legnagyobb aranyvezei: a kaliforniai kincses vidékek felé valószínű népvándorlás indult meg. Még a puszták mélyén levő Mojave várost is ellepik az idegenek, hogy minél több aranyat vásárolhassanak. A kaliforniai aranybányák környékén lévő városokban minden szoba zsufolásig megtelt aranyvásárlókkal, sőt még a szabadban is sátrak alatt tanyáznak az aranyéhes külföldiek, kik zarándokok módjára vonulnak fel. Az aranykutatás vágya ejtette hatalmába az ottaniakat és távoli vidékek lakóit, akik drága felszerelésekkel jönnek és reggeltől éjjelig ugyszólván pihenés nélkül turják a földet, hogy aranyra bukkanjanak. Többeknek sikerült is a nagyértékű nemes fém felkutatása és ennek híre nemcsak Északamerikát, hanem Délamerikát is bejárta, amelyeknek kalandravágyó aranykutatói nagy kísérettel mennek, mert azt hiszik, hogy Kaliforniából óriási vagyonokkal térhetnek vissza hazájukba.

UJSÁG

budapesti napilap
állandó ingyenes mellékletei:

minden pénteken minden vasárnap
rádiómelléklet teljes mélynyomású képes és európai műsorral. szöveges melléklet.

Kérjen mutatványszámot:

UJSÁG kiadóhivatala
BUDAPEST 62, postafiók 282.

Előfizetés megrendelhető a
Löbl Hirlapirodában Arad.

A R A D, BULEVARDUL REGINA MARIA No. 13
Aradi Általános Takarékpénztár R.-T. épület, II. udvar. 4879

